

Een sprankelende opening met Jesaja vanmorgen. God richt een feestmaal aan op een berg en er wordt zeer breed genodigd. *Alle volken zijn welkom. En ze worden goddelijk ontvangen. Een feestmaal met verrukkelijke, uitgelezen gerechten, met belegen, gelouterde wijnen.*

Maar het beste moet dan nog komen. Die maaltijd is nog maar een voorafje. Want op dat feest zal God een einde maken aan alle verblinding in deze wereld. Alle sluiers die mensen het zicht op toekomst, op elkaar ontnemen haalt God in één grootse beweging weg. De tranen worden van je gezicht geveegd en de dood uitgewist. Geen wonder dat alle gasten aan die maaltijd dan uitbarsten in een feestlied: *dit is de God waarop wij hoopten, dit is de God die ons redt. Halleluja!*

Ja. Woorden waarbij de één zijn ogen dicht doet en helemaal warm wordt. Wat een visioen!

Deze wereld ooit zo...

Maar ook woorden waarbij een ander met het oog op de wereld roept: wat een dagdromerij!

Deze wereld ooit zo? Vergeet het maar.

Ik herken allebei die reacties in mezelf. Er zijn momenten dat ik met alle overtuiging kan zeggen:

Zo'n visioen, daar geloof ik in! Da's meer dan een droom. Het is de wereld door de ogen van God. En als je met God mee durft kijken, gaat deze wereld zelf al veranderen. Want als het je raakt, ga je anders leven. Zeg je dingen anders, doe je andere dingen. Zo maak je dat visioen dan zelf al een beetjewaar.

Maar er zijn ook momenten dat je daar heel moeilijk aan vast kunt houden. Je twijfelt aan je geloof.

Aan dat visioen. Aan een andere wereld. Zo, dat je met Gerard Reve denkt: *dat koninkrijk van u, weet u wel, wordt dat nog wat?*¹ Houdt God, ons voor de gek? Of houden wij, mensen, onszelf voor de gek?

Met alle mooie visioenen lijkt de teleurstelling nooit ver weg. We houden van hoop-verhalen dat het ook anders kan in deze wereld. Maar zelfs met onze helden valt het toch al gauw tegen. Neem nou *Jesaja*. De man van die geweldige maaltijd van vanmorgen. We zij gestopt met lezen bij vers 9, maar in vers 10 al wordt het volk Moab vertrapt zodat er niets van heel blijft. Nou, mooi visioen...

Zulke voorbeelden zijn er niet alleen in de Bijbel, maar ook in onze kerk, in onze tijd.

Luther heeft met veel moed waardevolle hervormingen ingezet. Maar hij heeft ook ten hemel schreiende uitspraken gedaan over joden.

Martin Luther King, man van gelijke rechten, heeft behoorlijk plagiaat gepleegd bij zijn proefschrift.

Aung San Suu Kyi kreeg de nobelprijs voor de vrede. Maar bij de verschrikkelijke volkerenmoord in haar land nu zwijgt ze.

Je kunt zo cynisch worden over mensen en over God dat dat je je afvraag waar je nog in kunt geloven...

En Jezus dan, geldt dat ook voor hem? Hoge idealen, maar teleurstellende praktijken?

Zijn gelijkenis vanmorgen gaat ook over teleurstelling. Een koning wil voor zijn zoon een sprankelend huwelijksfeest organiseren. Hij stuurt bodes uit om mensen uit te nodigen. Maar die willen niet. Dan stuurt hij weer een uitnodiging. Maar weer zeggen de genodigden af. Ze hebben het te druk met zaken doen om feest te vieren. Sommigen mishandelen of vermoorden zelfs de bodes.

Nou, begrijpelijk, dan wordt de koning woedend. Natuurlijk. Want als je bewust uitnodigt, verwacht je iets van mensen. En als mensen waar je iets van *verwacht* je teleurstellen, is dat altijd erger dan mensen die je niet kent.

Herkenbaar, ook hier. Als 'de kerk' of als: 'mensen uit de kerk' je teleurstellen is dat vaak pijnlijker dan mensen die 'nergens aan doen'. Net als met je helden. Als die je teleurstellen raakt je dat nog meer dan bij 'gewone' mensen. Omdat je meer van helden verwacht.

De mensen die de koning verwacht komen niet. Waar staat dat voor, in deze gelijkenis?

¹ Gerard Reve: *nader tot u*.

Nou, daar hebben we ons toch vaak te makkelijk afgemaakt, vrees ik.

De genodigden die niet kwamen, dat waren in de uitleg meestal 'anderen'. Mensen buiten de kerk. En met name de joden! *Israël heeft de uitnodiging van Gods zoon afgeslagen, dus hebben mensen die wel in Jezus geloven, de christenen, hun plaats ingenomen. Wij dus.*

En voor de 'anderen die niet kwamen' kun je natuurlijk net zo goed de Islamieten, de Hindoes, of gewoon ongelovigen invullen. Of je eigen kinderen, als die tot je teleurstelling niet meer bij de kerk betrokken zijn en nooit over hun geloof praten. Maar maar als we wat Jezus zegt zo uitleggen, dan hebben we hem toch echt niet begrepen. Gelijkenissen van Jezus zijn nooit eenvoudig zo van: *o, dat is die, o dat is dat*. Want dan gaat het heel gemakkelijk steeds weer over anderen en niet over onszelf... Daarom hebben we de hele gelijkenis lezen, ook dat tweede stuk. Dat wordt nogal eens weggelaten omdat het zo lastig te begrijpen lijkt, maar het is onmisbaar om te zien wat Jezus bedoelt.

Eén van die mensen die uiteindelijk wél komen, heeft geen feestkleding aan. Dan wordt de koning voor een tweede keer erg boos. Toch nogal raar, kun je zeggen. *Geen feestkleding? Ja, logisch, iemand zomaar van de straat geplukt, waar haalt die ineens feestkleren vandaan?*

Nou, die feestkleding die staat ergens voor. En dat is niet het ontbreken van een gepaste smoking.

Of het belang van merkkleding waarin je móet lopen om mee te tellen. Tieners met spijkerbroeken met grote gaten. Als je dat niet draagt hoor je er niet bij, dan ben je op feesten niet welkom...

Nee, dat is het punt hier niet. De koning vraagt aan de gast: het gaat om de bruiloft van mijn zoon.

Waarom heb je geen feestelijke kleding aangedaan? Is dat voor jou niet belangrijk? Dan zwijgt de man.

In gedachten zie je hem z'n schouders op halen zo van 'nou, niet bij nagedacht...'. Dát maakt de koning boos en de man wordt er hardhandig uit gegooid. In het eerste deel van de gelijkenis ging het om mensen die de bruiloft bewust *negeerden*. Maar in het tweede deel gaat het om *onverschilligheid*.

En dat is minstens even erg. Daar gaat het hier om.

We moeten letten op het allereerste woord van Matteüs vandaag. 'Daarop'. Zeg maar: daarna. Dat koppelt wat hier staat aan wat er aan vooraf ging. Da's belangrijk.

Jezus krijgt van zijn tegenstanders steeds het verwijt dat hij niet 'volgens de regels' te werk gaat.

'Rabbi, u moest toch beter weten! In de wet staat toch...'. En steeds weer is Jezus – als die koning in de gelijkenis – diep verontwaardigd als hij ziet wat de consequenties van die theologie zijn: *er wordt zo op de regeltjes gelet, dat mensen uit het zicht verdwijnen*. Jezus roept ahw. uit: denken jullie dat je God een plezier doet door religieuze bureaucratie? Regeltjes? God wil dat je op *mensen* let, in het bijzonder mensen in de knel. Jullie kennen de regels perfect, maar jullie negeren de nood van mensen. En daarmee negeer je God. Als de gasten die niet kwamen op de bruiloft. En voor onrecht haal je net zo je schouders op als die man zonder feestkleding. *Zoals die man onverschillig was voor wat écht belangrijk was voor de koning, zo zijn jullie onverschillig voor wat echt belangrijk is voor God: elkaar recht doen.*

En die onverschilligheid, dat raakt God!

Wie gerechtigheid wil in deze wereld, die heeft vaak een visioen nodig om daar iets van te zien. Onze kranten, onze journaals. Deze week alleen al met al die verhalen over seksueel misbruik. Maar alle andere weken natuurlijk oorlogen, armoede, vluchtelingen, rampen. Ook als gelovige kan je dat helemaal over de schoenen lopen. Kan je je afvragen: wat moet ik met al die ellende? Zal dat ooit anders worden?

Nou, de gelijkenis vandaag zegt niet: 'trek je dat allemaal aan en los het op'.

God vraagt wel, maar God over-vraagt niet. En wát God vraagt is: *word niet onverschillig*.

De man zonder feestkleed is niet beter of slechter, niet rijker of armer, niet dommer of slimmer dan die anderen. Je bent welkom bij Gods zoals je bent. Maar onverschillig kun je niet zijn als het gaat om Gods Koninkrijk. Je hoeft geen onwankelbaar geloof te hebben. Je hoeft geen held te zijn. Je hoeft niet alles te kunnen. Maar word niet onverschillig.

Net vroeg ik me af: past Jezus ook in het rijtje mensen waar je in gelooft en die je teleurstellen?

Albert Schweitzer was begin vorige eeuw een briljant musicus en gewaardeerd theoloog en predikant. Hij voelde zich geroepen zijn leven om te gooien. Hij ging alsnog medicijnen studeren en vertrok naar Afrika om mensen zonder medische zorg te helpen. Dat was voor hem persoonlijk navolging van Jezus.

Over wat Jezus zo bijzonder maakt heeft Albert Schweitzer gezegd: *hij was de enige die zich maximaal 'mens' toonde. Meer dan wie ook stond hij naast de mensen in hun verdriet en in hun vreugde, deelde hij hun lot, deelde hij hun verlangen – terwijl al het andere dat normaal in godsdienst een rol speelt: dogma's geloofsartikelen, cultus geen enkele relevantie voor hem had.*

Jezus geeft geen college ethiek vanuit een veilig universiteitszaaltje. Hij wijst zijn leerlingen niet alleen op kwetsbare mensen, maar hij staat zélf midden tussen hen in.

Sterker nog. Kern van het Christelijk geloof is: God is zo met mensen begaan, dat zijn zoon mens geworden is. *Jezus is geraakt als God en kwetsbaar als mensen.* Net zo geraakt door het onrecht als wij. Soms net zo somber over of het ooit nog anders wordt. Zoals ook blijkt uit dat laatste vers van morgen. Wie neemt serieus waar het God werkelijk om gaat?

Maar juist ook *in* die twijfel is Jezus beeld van de God waar ik in geloof.

De God, die nooit onverschillig is. Die altijd weer begaan is met mensen.

De God van die maaltijd waar iedereen welkom is die van gerechtigheid durft dromen.

Wat zie je er van?

Afgelopen woensdagavond was er in de Halte een gesprek met Moslims over jong en oud in kerk en moskee. Heel gemêleerd gezelschap. Jong en oud, christenen, moslims, een hindoejongere en twee van mijn eigen kinderen. En allemaal hadden ze hun eigen ervaringen. Allemaal stonden ze anders tegenover geloof en kerk en moskee. Maar in één ding hadden we allemaal gemeen. Iedereen was op de een of andere manier bezig om iets op te bouwen niet alleen voor zichzelf, maar ook voor anderen.

Wat een goede avond. En aan het eind ervan was ik er opnieuw van overtuigd: het tegenovergestelde van geloof is niet ongeloof, maar onverschilligheid.

Zien, soms even, zei Huub Oosterhuis. Bij zulke ervaringen kan ik feestelijke kleding aantrekken.

De gelijkenis van Jezus leert me beter zien.

Het visioen van Jesaja geeft nieuwe hoop.

Wat hier zo verschrikkelijk onaf kan zijn, vult God aan.

Daar wil ik in blijven geloven. Daar wil ik uit leven.